

CLAVÉ I LES SOCIETATS CORALS

L'any 1.845 s'inicià a Barcelona l'obra genial i civilitzadora de tots prou coneguda, de Josep Anselm Clavé. L'«AURORA» s'anomenà una societat que fervorosament acollí els ideals del músic-poeta, esgranant les primícies dels seus nobles afanys. No podem dir que fos qüestió de formar al començament una agrupació essencialment coral, ja que la música que va escriure el mestre en donar calor a aquella iniciativa, era adequada als instruments que un grup d'homes coratjosos cultivava; la bandurria, la cítara, la bandolina, la guitarra, la flauta, el violoncel, els panderos, els ferrets... Amb tot es comprén que no podia ésser betajada més encertadament, car sorgí en clarejar, presagiant la primavera eterna i l'esclat del triomf, i es féu molt popular amb les seves serenates i estudiantines, ja abans que brollessin les aries, els dúos i els chors.

Unes composicions ben senzilles, però de música melodiosa i agradable, primera producció de Clavé, refermaren, degut al bon acolliment que tingueren, la confiança del mestre que no trigà gaire a voltar-se dels aficionats predilectes, dels que reunien millors condicions, per fer una altra volada, i, amb el nom de «LA FRATERNIDAD», fundà, el dia 2 de Febrer del 1850, la primera societat coral d'Espanya. Destinades a aquesta tenia escrites: «LA FIESTA DE LA ALDEA», «LA FLOR DE MAYO» i «EL TEMPLO DE TERPSICORE» que foren estrenades en donar-se dugues serenates, els dies 14 d'Agost i 7 de Desembre del mateix any i li valgueren remarcables felicitacions. Clavé començà agermanant la poesia i la música per a consagrar-se a la instrucció del poble; a continuació, per tal de completar la seva obra, tracta d'agermanar-les amb el ball. I així remaquem com el dia 8 de Novembre del 1.851, té lloc en el «Teatre de l'ODEON» el primer ball concert, amb l'estrena de les peces: «IRRADIACION», «GOCES DIVINOS», «LA FIESTA DE LA FLOR», «HORAS DE SOLAZ», «LAS GALAS DEL AMOR», «LAS BRISAS DE LA NOCHE» i «EL DESPIDO».

L'idea del mestre-director és tant ben acollida que li reporta el triomf. Triomf que s'exterioritza doncs, en celebrar-se el segon ball-concert el dia 11 de Juliol del 1.852, l'entusiasme filarmònic s'havia despertat d'aïtal manera, que Barcelona comptava amb quatre societats corals que executaven aquelles composicions. A totes elles les ensinistrà personalment, encar que, de fet, només fos el fundador de la primera. Pot dir-se, doncs, que l'instrucció d'aquestes agrupacions es deu al nostre protagonista, gran conreador de l'art i animador de les sanes expansions.

Ens caldrà abreujar si no vo-

lem esgotar massa aviat l'espai que benèvolament se'ns designa. Així hem de limitar-nos a fer menció dels noms d'aquelles flamants agrupacions (a part la primera, ja esmentada de «LA FRATERNIDAD») que existien l'any 1.852: «LA COLLA DEL BORN» (segona), «CORO DE LA AURORA» (tercera) i «CORO DEL ALBA» (quarta).

Els balls-concert exerciren influència saludable, perquè les societats corals anàren florint per tots els indrets de la nostra terra. Als gremis de Barcelona seguiren els pobles de l'entorn; després els de més enllà, i així sempre en augment d'una manera prodigiosa, perquè a finals del 1.852 ja se n'havien organitzades deu, i al Cap de nou anys més, o sigui pel Maig del 1.861 n'hi havien vuitanta-cinc. «LA FRATERNIDAD», en primer lloc, va atènyer una importància tant remarcable, que Clavé va comprendre que era qüestió de donar més vigor a la seva obra. Pel Juliol del 1.853 dirigí una sèrie de balls corejats en els jardins de «LA NINFA», (deliciós lloc de la dreta del Passeig de Gràcia, conegut més tard per «Jardín del Tivoli») que s'estenien, segons sembla, fins el Carrer d'Aragó d'avui. El popular mestre veia recompensats els seus afanys amb grans aplaudiments, els quals, val a dir-ho, es feien extensius a una distingida orquestra dirigida per D. Joaquim Verdaguer, a la que s'associà.

Tot això ens explica que les societats corals s'havien ensenyorit del poble.

L'any 1854, a més dels mals causats per la política, va desencadenar-se una malaltia maligna, el còlera; aquests flagells pertorbaren ben antés, la funció de les nostres agrupacions; més, si bé se'n disolgueren algunes, se n'organitzaren de noves, i al finir l'any 1.854, existien, malgrat les circumstàncies adverses, una quinzena de societats. El repertori de música coral es composava aleshores de: 11 chors amb acompanyament; 1 a veus soles; 7 valsos; 2 ridogons; 2 galops; 6 contradanses; 4 schotischs 2 polques; 2 varsovianes; 2 estudiantines i 2 jotes; o sigui de 41 peces en total.

Deixem que corri el temps fins a arribar al Juliol del 1.857, situant-nos al bell costat dels jardins de «LA NINFA», on Clavé n'hi fundà uns altres que s'anomenaren d'«EUTERPE» i que s'inauguraren el dia 5 d'aquell mateix mes. Ací fou on la primera coral de «LA FRATERNIDAD» mudà el nom pel d'«EUTERPE» i on els balls-concert seguiren celebrant-se a la tarda dels dies de festa, fins que, el 24 de Juny del 1.858 s'hi iniciaren uns «concerts matutinals», i el 4 d'Agost els «vespertins», els mèrits dels quals, degut a la capacitat del seu inspirat director, gaudiren de

justa estima entre el públic filarmònic. Aleshores Clavé va deixar sentir unes produccions de sabor essencialment regional, com «LES FLORS DE MAIG», «LA QUEIXA D'AMOR», «LA NIÑA DELS ULLS BLAUS», «EL POM DE FLORS», «CAP AL TARD», «DE BON MATI», «ELS PESCADORS», «LA BREMA» i «LA VIOLETA», entre altres; a més de molts chors en castellà, que tingueren la merescuda ressonància

L'any 1.860, amb motiu de les victòries aconseguïdes a l'Àfrica pel nostre exèrcit, que despertaren gran fervor patriòtic, Clavé li tributà el chor militar «HONRA A LOS BRAVOS», donant-se un magnífic festival que tingué lloc el dia 17 de Setembre d'aquell mateix any i en el qual hi prengueren part 200 coristes i 150 músics. Cal consignar l'èxit d'aquest concert, car va constituir una de les més remarcables pàgines de la vida de Clavé, encar que fés pressentir quelcom més important. Evidentment, aital reeiximent ens semblaria migrat en comparar-lo amb el d'una segona festa musical que es celebrà el dia 5 d'Octubre del 1861, perquè a n'aquesta hi concorregueren 12 societats, amb un conjunt de 420 coristes acompanyats de 180 músics. I més ressonància deuria tenir encara la tercera, del dia 27 de Setembre del 1862, executada per 1.200 coristes, masses pacífiques de treballadors vinguts de tots els pobles, que s'aplegaven en santa germanor alçant llurs estendards enflocats i coronats de llorer. I, finalment, per si allò fos poc, farem menció d'un quart festival, celebrat el dia 4 de Juny del 1.864, potser el més impressionant, ja que aplegà 57 societats, amb un conjunt de 2.090 coristes i 300 músics.

Fins ací hem esbossat l'història de les primeres societats corals que escamparen arreu la poesia i el fresc i suau perfum de les cançons de Clavé. Aquest resum palesa una vida consagrada a l'educació de les classes humils valent-se de l'Art. Tasca molt noble i digne de lloança la del gloriós mestre que llegà als seus cantaires 161 composicions. I entre els cantaires mireu el taper com Segueix les petjades del trovador, alçant el seu pendó de filigrana de suro.

Ja un d'aquells primers anys, per la diada de Pasqua, ens visità un chor de Sans, que arribà en el remolcador «Montseny», que, segons diuen, era un d'aquells vaporets que anaven amb

Correo de las
LETRAS

Carta a cinco poetas jóvenes

Ustedes cinco, bajo el nombre de «La Cruz», cruz que me imagino formada por sus cinco personalidades, cuatro en cada esquina y el portavoz en el centro, escriben a AN-CORA una salutación, se presentan y mandan composiciones por si son publicables.

Lo son, y yo las pondría en sitio de honor en nuestras páginas, y así se lo comuniqué a nuestro Director, el cual, agobiado de otros quehaceres, consintió en que fuese yo el que contestara a Vds. En sitio de honor, como claro repique de gloria: antes pondríamos estos poemas de ustedes cinco que los de los consagrados. Y es que nosotros, aunque no publiquemos hoy sus composiciones, vivimos con pareja intensidad la batalla del espíritu que ellas representan, la lucha contra la sordera y por la entronización cordial de la verdad.

Yo no he de hacer una crítica del valor poético de las breves obras que nos mandan, ni salir del paso con palabras amables. Pero sí felicitarle de haber dado con un foco más de este nuevo cultivo intensivo del más noble arte, que tiene hoy día lugar entre nosotros. Al menos en este mundo desquiciado, los únicos que se entienden entre sí (porque andan desnudos y hambrientos, en noble y casta desnudez, en eterna e insaciable hambre de lo supremo) los únicos que concuerdan y encajan, son los poetas. Y ahí está Segovia, para confirmarlo.

De todos los rincones de España surgen, como hongos coloridos, los cuadernos de poesía. Tal vez lleguen ustedes a fundar uno, tal vez lleguen sólo a ampliar su colaboración en esas pequeñas revistas, todas luz, que, repito, acosan a los espíritus inquietos desde los cuatro puntos cardinales... y mueren tan a menudo, para resurgir, apenas existe un resquicio de disponibilidades económicas, con renovado brío y vital acometida.

Eso es todo por hoy, señores Carlos y Josep Cardona, Francisco Espinosa, Victoriano Conejo y Vicente Burgos Gascón. Sus poesías están en cartera, esperando el espacio libre que los mil acontecimientos y las mil batallas cotidianas a que ANCORA asiste, y no como mera espectadora, han de dejar algún día.

Hemos dado hoy con gozo noticia de ustedes, de unos nombres que dicen todavía poco y esperamos que pronto digan mucho. Sigán trabajando, sean sinceros en la expresión, y no teman el silencio en torno. A lo mejor, a distancia, su voz levanta ecos gozosos como el nuestro. Sean fieles a su auténtica voz.

Y no le llamen a su poesía «joven» ni «nueva». La poesía, cuando lo es, tiene, en su misma eternidad, su eterna novedad, su imbatible juventud.

J. Vallverdú A.

rodes al costat. I els Chors Sant Feliu conserva el caliu. Els «AVANT» i «GESORIA», de Sant Feliu, anaren a Barcelona i a Madrid. I qui no recorda el nostre Orfeo i els balls corejats! L'obra del geni és eterna.

Sant Feliu conserva el caliu. Els cants de goig o de plany entonats pels ganxons ens desclouen la Naturalesa entera i llurs harmonies captiven l'ànima.

J. Soler Cazeaux

¿Ha probado las galletas

LOSTE?

De no haberlo hecho,
pídalas en todos los buenos Establecimientos